

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

1.Pf.20.179/2026/6-II.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Schneider Zsolt ügyvéd

ügyvéd címe

Az alperesek:

I. r. alperes I. rendű

I. r. alperes címe

II. r. alperes II. rendű

II. r. alperes címe

Az alperesek képviselője:

Dr. Petkovic Andrej ügyvéd I. rendű alperes képviseletében

ügyvéd1 címe

Dr. Horváth Sándor Ügyvédi Iroda I. rendű alperes képviseletében

ügyvéd1 címe

A per tárgya:

végrendelet érvényességének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

63.P.21.562/2023/104.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Részítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget és az államnak 2.485.000 (kétfélmillió-négyszáznyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az illeték megfizetése e határozat meghozatalának napjától számított 60. napon esedékes.

A részítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az I. rendű és a II. rendű alperesek testvérek. A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 9.P.XX.20.451/2018/12-I. számú, 2018. szeptember 25-én kihirdetett jogerős ítélete alapján gyermekei néhai örökhagyónak (a továbbiakban: örökhagyó).

[2] A felperes ügyvéd, az örökhagyóval ügyvéd-ügyfél kapcsolatban állt, amely közöttük jó viszonyra fejlődött. A felperes segítette az örökhagyót egyes ügyei intézésében, egyebek mellett kórházi tartózkodása alatt.

[3] Az örökhagyó 2017 augusztusától kórházi ellátásban részesült; 2017. október 11-én a Szent László Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztályán halt meg.

[4] Írásbeli magánvégrendeletét közjegyző közjegyző érvénytelennek mondta ki a 2019. április 1-jén kelt ügyszámú/163. számú ideiglenes hatályú hagyatékadó végzésében. A közjegyző az örökhagyó hagyatékát végintézkedés hiányában, törvényes öröklés címén, gyermekei részére, fejenként egyenlő arányban adta át. Az ideiglenes hagyatékadó végzés 2019. november 12-én jogerőre emelkedett.

[5] A hagyatéki eljárás során a felperes hivatkozott arra, hogy az örökhagyó kórházi tartózkodása alatt, 2017. október 1-jén szóbeli végrendeletet tett.

[6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó 2017. október 1-jén a javára, mint végrendeleti örökös javára tett szóbeli végrendelete érvényes. Perköltségét felszámította.

[7] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:1. §, 7:2. §, 7:13. §, 7:20. §, 7:21. § rendelkezéseire alapította. Előadta, hogy az örökhagyóval fennállt ügyvéd-ügyfél kapcsolata közeli viszonyra alakult; gondozta a néhait, aki őt szóbeli végrendeletében egyedüli örökösnek jelölte meg.

[8] Az örökhagyó 2017. október 1-jén szóbeli végrendeletet tett tanú3 és tanú2 előtt. A szóbeli végrendelet megtételére magyar nyelven, érthetően került sor a Budapest Egyesített Szent István és Szent László Kórház Krónikus Belgyógyászati Osztályán, ahol az örökhagyó a tanúk együttes jelenlétében szóban kijelentette, hogy meg fog halni és halála esetére visszavonhatatlanul a felperesre hagyja minden meglévő ingó és ingatlan vagyonát, megtakarításait, mindenét, azért, mert hűségesen gondozza, ápolja, szállítja, közel két éve naponta látogatja és mindennel ellátja. Az örökhagyó kijelentette, hogy ezen szóbeli nyilatkozata az ő végrendelete.

[9] A szóbeli végrendelet tételének törvényes feltételei maradéktalanul megvalósultak, mert annak időpontjában az örökhagyó fizikai és pszichikai állapota már visszafordíthatatlan romlásnak indult; részben a halállal való szembesülés indította őt a szóbeli végrendelet megtételére. Az örökhagyó orvosként tisztában volt azzal, hogy élete végéhez közeledik, ezért akarta a korábban tett írásbeli magánvégrendeletét szóbeli végrendelettel megerősíteni. Az életet fenyegető rendkívüli helyzet fennállt; az örökhagyó a szóbeli végrendelet megtételét követő tizedik napon meghalt. Az életét fenyegető rendkívüli helyzetét a kórházi bent léte alatt kialakult hirtelen, súlyos egészségromlása, nem várt életveszélyt okozó rosszulletei alapozták meg. A végrendelet megtételét követően az örökhagyó vérkeringése rövid időn belül összeomlott, eszméletét veszítette, lélegeztetőgépre került, és már nem ébredt fel.

[10] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Elsődlegesen a kereset elkésettségére hivatkozott a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Hetv.) 114. §-a alapján; a 63.P.22.052/2020. számú ügyben hozott határozat igazolja, hogy a felperes a 2020. október 21-én beadott keresetlevéllel nem tartotta fenn a 2019. július 19-én beadott keresetlevél

joghatásait, figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 178. § (1) bekezdésére.

[11] Vitatta a szóbeli végrendelet létrejöttét. Ellentmondásosnak értékelte, hogy a felperes a hagyatéki tárgyaláson először az örökhagyó írásbeli végrendeletére alapította öröklési igényét, majd az érvénytelenség megállapítását követően hivatkozott csak a szóbeli végrendeletre. Szokatlannak ítélte az írásbeli végakarat szóbeli megerősítését; a felperes 2018. májusi egyezségi ajánlata során sem említette a szóbeli végrendelet létrejöttét.

[12] Vitatta a szóbeli végrendelet érvényes létrejöttére vonatkozó törvényi feltételek fennálltát. Az örökhagyó életét fenyegető rendkívüli helyzet nem állt fenn; a végrendelet tételére irányuló szándékát már napokkal hamarabb jelezte a tanúknak. Írásban is végrendelkezhetett volna. A felperes jelen volt a szóbeli végrendelkezésnél, annak tartalmát maga olvasta fel és a tanúkkal egy nyilatkozatot íratott alá. A felperes, mint közreműködő javára szóló végrendeleti juttatás érvénytelen. tanú2 tanú tudata nem fogta át, hogy szóbeli végrendelkezésen vesz részt; a tanúk vallomása nem támasztja alá a végrendelet létrejöttét és a végrendelkezés körülményeit. Az örökhagyó belátási képessége hiányzott, ami a végrendelkezés érvénytelenségét eredményezi.

[13] A szóbeli végrendelet érvénytelen, mert az örökhagyó abban a téves feltevésben volt, hogy nincsenek gyermekei. Az örökhagyó tisztességtelen befolyás alatt rendelkezett, mert a felperes egy előre megfogalmazott iratból olvasta fel a végrendeletet.

[14] Az elsőfokú bíróság 102. sorszámu, 2025. május 1-jén jogerőre emelkedett végzésével a II. rendű alperes vonatkozásában megállapította, hogy az eljárás 2023. szeptember 15-én félbeszakadt.

[15] Az elsőfokú bíróság részítéletében a keresetet az I. rendű alperes tekintetében elutasította. A felperest kötelezte 850.000 forint perköltség I. rendű alperes részére, 750.000 forint kereseti illeték állam javára történő megfizetésére.

[16] Az I. rendű alperes alaki kifogását nem találta alaposnak; nem volt ügydöntő jelentősége a Hetv. 114. §-a szerinti határidő megtartottságának, mert a hagyatéki per megindítására nyitva álló határidő lejártát követően „rendes” öröklési per indítható. Jelen esetben e megállapítási kereset megindításának Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott eljárásjogi feltételei fennálltak.

[17] A jogvita érdemi elbírálása során a Ptk. 7:21. § rendelkezését alkalmazta. Értelmezése szerint a Ptk. kifejezetten kivételes jelleggel ismeri el a szóbeli végrendeletet, mivel megtételének körülményeit és magát a végakaratot kizárólag a végrendeleti tanúk előadása alapján lehet megállapítani.

[18] A perben a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek kellett bizonyítania elsődlegesen a szóbeli végrendelkezés megtörténtét és tartalmát, másodsorban azt, hogy a szóbeli végrendelkezés megtételének fennálltak a feltételei.

[19] A törvényszék következtetése szerint a bizonyítási eljárás adatai nem támasztották alá, hogy az örökhagyó 2017. október 1-jén két tanú együttes jelenlétében végakaratát kinyilvánította és egyidejűleg ki is jelentette, hogy ez az ő végrendelete.

[20] A 2017. október 1. napjára keltezett írásban tett nyilatkozat a szóbeli végrendelet hitelt érdemlő bizonyítására nem volt alkalmas. A per adatai alapján kétségesek voltak az írásbeli nyilatkozat létrejöttének körülményei (keltezésének helye, ideje, az okirati tanúk jelenléte, a felperesnek a nyilatkozat létrejöttében betöltött szerepe). Bár a két nyilatkozó az okiraton szereplő aláírását magáénak ismerte el, a nyilatkozat létrejöttének körülményeire és tartalmára vonatkozó, a szóbeli végrendelettel összefüggő határozott előadást nem tudtak tenni.

[21] tanú3 és tanú2 tanúk vallomása nem bizonyította hitelt érdemlően a szóbeli végrendekezés tényét és annak tartalmát. Mivel a peradatok nem támasztották alá, hogy örökhagyó 2017. október 1-jén szóbeli végrendeletet tett, nem volt szükség annak vizsgálatára, hogy a szóbeli végrendelet érvényességéhez szükséges, a Ptk. 7:20. §-a szerinti feltételek fennálltak-e. Mellőzte a felek további bizonyítási indítványait.

[22] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az örökhagyónak megvolt a lehetősége az írásbeli magánvégrendelet megtételére; ezt egészségi állapota - a per egyéb adatai és tanú1 tanú vallomása alapján - nem zárta ki. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a felperes a hagyatéki eljárásban írásbeli végrendeletre alapította örökös minőségét, majd utóbb – ezen írásbeli végrendelet érvénytelenségének ismeretében - tett előadást és hivatkozott a szóbeli végrendelet érvényes létrejöttére.

[23] Az I. rendű alperessel szembeni keresetet a Pp. 341. § (2) bekezdése értelmében részítélettel bírálta el, tekintettel a függő pertársi viszony - Pp. 36. §, 37. § a) pont - hiányára.

[24] A perköltség megfizetésére a peresztes felperest kötelezte a Pp. 81. § (1) bekezdése, 82. § (1) bekezdése, 83. § (1) bekezdése alapján. Az I. rendű alperes képviselővel felmerült költséget az eljárás jogi képviselő által felszámított összegben állapította meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-a szerint. Az eljárással felmerült 1.500.000 forint eljárási illetékből 750.000 forint megfizetésére kötelezte a személyes költségfeljegyzési jogban részesült felperest.

[25] A részítélet ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú részítélet megváltoztatásával annak megállapítását kérte, hogy néhai örökhagyó 2017. október 1-jén a felperes mint kizárólagos végrendeleti örökös javára tett szóbeli végrendelete érvényes. Másodlagosan az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Másodfokú perköltségét felszámította.

[26] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékokkal, különösen az okirati bizonyítékok tartalmával ellentétes következtetésre jutott; a felperes indítványait indokolatlanul mellőzte, megakadályozva a szabályszerű jogérvényesítést.

[27] Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a 2017. október 1-jén kelt, tanúkkal hitelesített, a szóbeli végrendeleti tanúk által tett nyilatkozatot - amit közjegyző 2019. március 6-án névaláírási hitelesítési záradékkal látott el - milyen alapon mellőzte vagy tartotta kétségesnek.

[28] A Ptk. 7:13. §-a a végrendelet egyik fajtájaként szerepelteti a szóbeli végrendeletet; a Ptk. 7:20. §-a tartalmazza, hogy szóbeli végrendekezésnek mely esetben van helye, míg a Ptk. 7:21. § rendelkezik a szóbeli végrendelet érvényességi feltételeiről.

[29] A fellebbező értékelése szerint a végrendeleti tanúk részletes, 2017. október 1-jén kelt jognyilatkozatának tartalmát egyetlen bizonyíték sem cáfolja. Az okiratból megállapítható a végrendekezés időpontja, helye, az örökhagyó és a végrendeleti tanúk együttes jelenléte, az örökhagyó - végrendeleti tanúk előtt egyértelműen azonosítható és kijelentett - végrendelettel szándéka.

[30] A tanúk a hagyatéki eljárásban és a perben is egységesen adták elő, hogy az örökhagyó a felperest kívánta kizárólagos örökösnek; egységesen nyilatkoztak a dátumra, a helyszínre, a kora délutáni napszakra. Egyezően, a csatolt zárójelentésben foglaltakkal összhangban adták elő, hogy az örökhagyó tudata és kommunikációja érthető, világos, és tiszta volt, azonban a finommotorikus mozgás problémái nem tették lehetővé, hogy aláírásával hitelesítse az esetleges írásbeli végrendeletét; mozgásában már korlátozott volt, járni nem tudott.

[31] A végrendeleti tanúk a felperes kizárólagos örökösként való megjelölését aggálymentesen kijelentették 2017-ben, 2019-ben és az eljárás során 2025-ben. Értékelni kell a szóbeli végrendelet elhangzása óta a tanúknak fel nem róható, rendkívüli időmúlást is. Mindennek ellenére azonban a szóbeli végrendelet lényegi és szükséges elemeire kezdetektől fogva, változtatás nélkül egyezően adták elő nyilatkozataikat.

[32] A végrendeleti tanúk jognyilatkozatát tartalmazó okirat vonatkozásában, a felperes közreműködésével, ráhatásával kapcsolatban tett előadások értelmezését is az időmúlásra tekintettel kell elvégezni. Életszerűtlen, hogy a 2017-ben, frissen rögzített emlékezetén túlmutató új emlékei merüljenek fel egy végrendeleti tanúnak. Jelentősége van annak is, hogy a tanúk ellentmondásos nyilatkozataira a felperes azonnal reagált (2025. január 21-i tárgyalás, Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú jegyzőkönyv); az írásos jognyilatkozat úgy született, hogy a tanú kérésére írásba foglalta az általuk elmondottakat, akik azt felolvasás után sajátkezű aláírásukkal látták el (63.P.21.562/2023/106. számú fellebbezés). A felperes ezen a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az írásos jognyilatkozathoz csupán annyi köze volt, hogy annak elkészülte után a végrendeleti tanú e-mailben megküldte a részére (63.P.21.562/2023/111. számú fellebbezés). Ezt a kijelentést senki nem vitatta, azzal ellentétes bizonyíték nem merült fel.

[33] A jognyilatkozat értékelése során azt is figyelembe kell venni, hogy a törvény szerint nem minden személy számít a végrendeletkezésnél közreműködő személynek. Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul, minden kétséget kizáró bizonyíték hiányában állapította meg, hogy a felperes jelen volt a végakarat kifejtésekor. A felperes, mint praktizáló ügyvéd jogellenes magatartást semmilyen jogügyletnél nem tanúsíthat. A kirívóan emlékezetkieséses tanúvallomások csak külső befolyásra hangozhattak el, amit a törvényszék feltétlenül és ellenőrizetlenül, kioktatás és szembesítés nélkül elfogadott.

[34] A kereset a Ptk. 7:45. § rendelkezései, a szóbeli végrendelet hatálytalanságára vonatkozó törvényi rendelkezés alapján sem utasítható el. Az örökhagyó szóbeli végrendeletének elhangzása és a halálának bekövetkezése óta igazoltan nem telt el a hatálytalanság vizsgálatát felvető időköz. Az orvosi iratokból megállapítható, hogy az örökhagyó állapota rendkívül gyorsan romlott, kómába esett; állapota kizárta tette akár további szóbeli és írásbeli végrendeletkezési jog gyakorlásának lehetőségét.

[35] Az eljárásban beszerzett orvosi iratokkal ellentétes bizonyíték nem merült fel, azok tartalmára vonatkozóan kétség nem támadt; az elsőfokú ítélet indokolása ez okból is ellentmondásos.

[36] A felperes tanú tanú iratellenes nyilatkozataira tekintettel indítványozta igazságügyi orvosszakértő kirendelését az örökhagyó egészségi állapotának feltárása, a végrendeletkezési jog gyakorlásának lehetősége tárgyában. Az elsőfokú bíróság azonban a Pp. 300. § (1) bekezdésében foglaltak sérelmével, indokolatlanul mellőzte indítványát.

[37] A végintézkedések egyik alfaja a szóbeli végrendelet, amely érvényesen akkor tehető, ha a végrendeletkező életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, amely írásbeli végrendelet tételét nem teszi lehetővé, és két tanú együttes jelenlétében, a tanúk által értett nyelven végakaratát egész terjedelmében szóban előadja, és egyidejűleg kijelenti, hogy szóbeli nyilatkozata az ő végrendelete. Jelen esetben ezek a törvényi feltételek megvalósultak. Az örökhagyó szóbeli végrendeletének tanúi képesek voltak a végrendeletkező személyazonosságának tanúsítására, tudatuk átfogta, hogy végrendelet tételénél működtek közre. Bizonyítani tudják az örökhagyó végrendeletének tartalmát, és igazolhatóan fel is tudják idézni az örökhagyó által előadott végakaratot, amely teljes mértékben megfelel a Kúria 1/2014. PJE számú jogegységi határozata alapján irányadónak tekintett, a Legfelsőbb Bíróság PK 88. számú polgári kollégiumi állásfoglalásában foglaltaknak.

[38] A végakarat hangoztatásának nem szükséges a törvény szavait használva történnie; a szavak általános jelentése szerint kell az ilyen nyilatkozatokat értelmezni. Az életet fenyegető helyzet, mind a rendkívüliség fennállott az örökhagyó vonatkozásában, hiszen a szóbeli végrendeletét követő tizedik napon meghalt; a szóbeli végrendelet hatályvesztése fel sem merülhet. Az örökhagyó fizikai és pszichikai állapota a szóbeli végrendelet tételkor már visszafordíthatatlan romlásnak indult; ez az állapotromlás, a halál közeledtével való szembesülés is indította az örökhagyót a szóbeli végrendelet megtételére (BH1984. 465. számon közzétett eseti döntés).

[39] A fellebbező az örökhagyó életét fenyegető rendkívüli helyzet értelmezése kapcsán a Legfelsőbb Bíróság PK 88. számú polgári kollégiumi állásfoglalásának b) pontjára hivatkozott. Az adott esetben az örökhagyó orvosként felismerhette közelgő halálának esélyét, tekintettel a bekövetkező állapotromlásra; nyilvánvalóan nem volt állapotára vonatkozó téves feltevésben.

[40] Az „életet fenyegető rendkívüli helyzet” feltétel mindkét eleme megvalósult (BH1992. 762. számon közzétett eseti döntés); a rendelkezésre álló peradatokkal ellentétben a részítélet és téves a felperes bizonyítási indítványának mellőzése. A bíróságnak a helyzet objektív megítélése alapján kell állást foglalnia a szóbeli végrendelet megtételének lehetőségéről [PK 88. számú polgári kollégiumi állásfoglalás c) pont].

[41] A végrendelettel végakaratának tiszteletben tartása, a magánautonómia és a kegyelet érvényesülése az elsődleges és nem a formai előírásokon alapuló jogi meghatározások. A szóbeli végrendelet tanúi egyértelműen igazolták az örökhagyó végrendelettel való szándékát, a végrendelet megtételének tényét, tartalmát.

[42] Jelentőséget tulajdonított a felperes annak is, hogy a néhai abban a tudatban volt, hogy nemzőképtelen és nincsenek gyermekei; vagyonáról törvényes örökös hiányában végrendelettel kívánt. Az alperesek, mint az örökhagyó gyermekei, felnőttkoruk ellenére csalárd módon, kizárólag az örökhagyó elhalálozása után, vagyona megszerzése céljából léptek fel és aggályos DNS-vizsgálati eredményt szereztek be. Létezésükről az örökhagyó környezete sem tudott.

[43] A tisztességtelen befolyásolásra hivatkozás az ítélezési gyakorlat alapján téves (BH2020. 270. számon közzétett eseti döntés); az önzetlen ápolás, segítségnyújtás, gondozás tekintetében az nem állapítható meg. A tanúk vallomásukban beszámoltak arról, hogy a felperes mély tisztelettel és szeretettel gondoskodott a néhairól.

[44] A felperes bizonyítási indítványának mellőzését lényeges és az ügy érdemi eldöntésére kiható hibaként jelölte meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság önhatalmúan, egyoldalúan és megalapozatlanul, orvosszakértői megítélés nélkül hozott döntést abban a kérdésben, hogy az örökhagyó nem volt az életét fenyegető rendkívüli helyzetben és írásképes volt. Ezzel a törvényszék túllépte jog- és hatáskörét; súlyos eljárási szabálysértést követett el, ami megalapozza a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítését.

[45] Az érdemi döntés nem felel meg az ítéleti bizonyosság követelményének, mert a törvényszék a bizonyítékokat tévesen súlyozta, és mérlegelési tevékenységét nem tárta fel, nem indokolta. Ezért a részítélet nem felel meg annak az elvárásnak, hogy a bíróság a logika szabályainak megfelelő alkalmazásával ellenőrizze a felek kijelentéseinek igazságértékét; a tényállásban leírtakat vesse össze a bizonyítékokkal; az adott fél tényállításából racionális és észszerű gondolkodással okszerű következtetést vonjon le a másik fél állításának helytálló voltára; oksági és logikai kapcsolatot vizsgáljon és azt elemezze; döntését a valósággal megegyező tényekre alapítsa; a jogkövetkezményt tartalmazó jogi normát helyesen határozza meg és azt helyesen alkalmazza.

[46] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

[47] Álláspontja szerint a fellebbező alaptalanul hivatkozik arra, hogy az elsőfokú bíróság iratellenesen és a rendelkezésre álló bizonyítékok tartalmával ellentétesen mérlegelte a végrendeleti tanúk vallomását; a felperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, hogy az örökhagyó 2017. október 1-jén két tanú együttes jelenlétében végakarátát kinyilvánította és egyidejűleg azt is kijelentette, hogy ez az ő végrendelete.

[48] A törvényszék helyesen vette számba az eljárás során észlelt aggályos körülményeket; kétségesek voltak az írásba foglalt szóbeli végrendelet létrejöttének körülményei (keltezésének helye, ideje, az okirati tanúk jelenléte, a felperesnek a nyilatkozat létrejöttében betöltött szerepe). A végrendeleti tanúk (tanú3 és tanú2) nem tudták kellő bizonyossággal alátámasztani a felperes állításait.

[49] Téves és jogilag megalapozatlan az időmúlásra hivatkozás, mert az nem alkalmas a tanúk elsőfokú eljárásban tanúsított teljes bizonytalanságának eloszlására, a vallomásukban mutatkozó ellentmondások feloldására. A tanúk nem csupán az apróbb részleteket tévesztették el az időmúlás miatt, hanem határozottan kijelentették, hogy nem emlékeznek magára a konkrét végrendeleti szituációra. Álláspontjának alátámasztására részletesen ismertette a végrendeleti tanúk hagyatéki eljárásban, majd a bírósági eljárásban tett vallomását (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú tárgyalási jegyzőkönyv). Utalt tanú3 esetleges elfoglaltságára és befolyásoltságára, amit arra alapított, hogy a tanú bontóperi képviselőt a felperes látta el. tanú2 nyilatkozatának ellentmondásai, bizonytalanságai tekintetében saját anyagi haszonszerzési célzatát sejtette a felperessel folytatott megbeszélései kapcsán.

[50] Mivel a végrendeleti tanúk nem erősítették meg, hogy az örökhagyó szóbeli végrendeletet tett, a jogvita érdemi elbírálása szempontjából nem volt jelentősége a szakértő kirendelését célzó bizonyítási indítvány mellőzésének. A szóbeli végrendelet érvényességi feltételeinek fennálltát szükségtelen volt vizsgálni (Ptk. 7:20. §); az igazságügyi szakértő kirendelése abban az esetben indokolt, ha a tanúk minden kétséget kizáróan megerősítik a szóbeli végrendelet létrejöttére vonatkozó állítást.

[51] Az I. rendű alperes értelmezése szerint a felperes az elsőfokú eljárásban (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú tárgyalási jegyzőkönyv) és fellebbezésében maga ismerte el közreműködői minőségét („a szóban forgó írásos jognyilatkozatához csupán annyi köze volt, hogy a tanúk kérésére és az általuk elmondottakat írásba foglalta, majd felolvasás után sajátkezű aláírásukkal látták el tanúk előtt”). Ez a tény a Ptk. 7:19. § (1) bekezdése, 7:21. §-a értelmében önmagában érvénytelenné tenné a javára szóló juttatást.

[52] Ha a szóbeli végrendelet tartalmát és a tanúk nyilatkozatát maga a kedvezményezett (a felperes) veti papírra és olvassa fel, az a Ptk. 7:40. § (1) bekezdés c) pontja szerinti tisztességtelen befolyásolás és akarathajlítás tilalmába ütközik; ez szintén a végintézkedés anyagi jogi érvénytelenségét eredményezi.

[53] Jelentősége van e körben annak is, hogy a felperes az örökhagyó hagyatéki eljárásának első másfél évében említést sem tett a vitatott szóbeli végrendeletről. A jelen per alapját képező írásba foglalt szóbeli végrendeletet csak azok után nyújtotta be az örökhagyó hagyatéki eljárásában, miután az eljáró közjegyző a felperes javára szóló és a teljes hagyatékra vonatkozó írásbeli végrendeletet érvénytelennek nyilvánította, mert azon az egyik végrendeleti tanú a felperes fia, a másik végrendeleti tanú pedig a felperes élettársa volt. A felperes 2018 májusában jogi képviselője útján egyezségi ajánlatot is intézett az alperesekhez az írásbeli végrendelet alapján, ám a szóbeli végrendelet létezését ekkor sem említette.

[54] Aggályos körülmény, hogy az örökhagyó a 2017. január 11-én kelt írásbeli végrendelet megtételét követő tíz hónap elteltével milyen okból tett volna szóbeli végrendeletet ugyanazzal a tartalommal, ugyanannak a személynek a javára.

[55] A felperes ellentmondásos igényérvényesítése tekintetében a végrendeleti tanúk hagyatéki eljárásban, majd az elsőfokú bírósági eljárásban tett vallomásait ismertette részletesen. Az első változat szerint a felperes jelen volt a kórházban az állítólagos szóbeli végrendelet megtételekor, felolvasta az előre megfogalmazott jognyilatkozatot, majd a tanúk az okiratot azt követően írták alá a kórházban. Nincs magyarázat arra, hogy az okirati tanúk (okirati tanú és okirati tanú1) aláírása mikor, hogyan került az iratra.

[56] A tanúk vallomása alapján az örökhagyó a szóbeli végrendelet állítólagos megtételekor nem volt a törvény által megkövetelt rendkívüli helyzetben; e tényt az is alátámasztja, hogy maga üzent nekik egy héttel korábban a felperesen keresztül, kérve, hogy jöjjenek be hozzá a kórházba, mert szóbeli végrendeletet kíván tenni.

[57] A végrendeleti tanúk vallomása ellentétes a felperes tényállításának a jelen perben előadott „második változatával”, miszerint az írásba foglalt szóbeli végrendelet nem a kórházban és nem a jognyilatkozaton megadott napon készült, hanem 2017. október 2-án a felperes ügyvédi irodájában, ahol a felperes a lépcsőházban találkozott az okirati tanúkkal, akik közül az egyik a felperes települési szomszédja volt.

[58] A felperes előadásának „harmadik változata” az állítólagos szóbeli végrendelet keletkezéséről illetően a részítélet elleni fellebbezésben található. A jogorvoslati kérelem első, 106. sorszámú változatában a felperes úgy nyilatkozott, hogy ő írta le és olvasta fel az írásba foglalt szóbeli végrendeletet, míg a fellebbezés második, 111. sorszámú változatában már azt adta elő, hogy az iratot a tanú küldte meg neki e-mailben.

[59] A felperesnek az időmúlásra vonatkozó értékelése alapján arra az okszerű következtetésre lehet jutni, hogy a végrendeleti tanúknak az örökhagyó hagyatéki eljárásában elhangzott vallomásait kell mérvadónak tekinteni, mert időben ezek állnak legközelebb az állítólagos szóbeli végrendelet megtételének időpontjához. A hagyatéki eljárásban pedig mindkét végrendeleti tanú úgy nyilatkozott, hogy a felperes a szóbeli végrendelet megtételekor jelen volt a kórházban, hozott magával egy előre megfogalmazott nyilatkozatot, azt felolvasta, majd ezek után került sor a nyilatkozat aláírására. Ez kimeríti a végrendeletben közreműködő javára történő juttatás és a tisztességtelen befolyás fogalmát is.

[60] Tévesen sérelmezte a felperes, hogy az elsőfokú bíróság a hatáskörét túllépve, szakértő nélkül döntött az örökhagyó állapotáról; a bizonyítási eljárás adatai nem támasztották alá a szóbeli végrendelet megtételét, ezért nem volt jelentősége annak, hogy az örökhagyó egyébként fizikailag képes lett volna-e írni.

[61] Az orvosszakértő kirendelésére akkor lett volna indok, ha az lett volna a feladata, hogy állapítsa meg az orvosi betegdokumentáció alapján az örökhagyó életét fenyegető rendkívüli veszélyt, illetve annak valószínű és objektív fennállását. Az eljárás adatai szerint tanú1 tanú az örökhagyó kórházi kezelőorvosa volt; személyes tapasztalatai alapján megalapozottabb nyilatkozatot tudott tenni a néhai állapotáról, mint a rendelkezésre álló betegdokumentáció alapján elkészíthető szakértői vélemény. tanú1 tanú az örökhagyó jó fizikai állapotáról tett vallomást (2024. szeptember 12-i tárgyalás, Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/67. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[62] Az örökhagyó kórházi betegdokumentációja a felperes érvelésével ellentétben nem támasztja alá a tanú vallomásának iratellenességét; nem merült fel bizonyíték a néhai mozgásában korlátozottságára. Mindemellett az esetleges mozgáskorlátozottság esetén is lett volna lehetőség az írásbeli végrendelet elkészítésére. tanú1 tanúvallomásából az is kiderült,

hogy az örökhagyó kezének esetleges problémáit, az íráskészség elvesztését és kezelési módját a beteg dokumentáció tartalmazta volna.

[63] Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy az örökhagyó az állítólagos szóbeli végrendelet megtételét követően kómába került; vérkeringése összeomlott, eszméletét veszítette, lélegeztetőgépre került és már nem ébredt fel. E körben az örökhagyó zárójelentését ismertetette. Ezért az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az örökhagyónak lett volna lehetősége az írásbeli magánvégrendelet megtételére; ezt egészségi állapota, a per egyéb adatai és tanú tanú nyilatkozata sem zárta ki.

[64] Mindezek alapján helyes megállapítás, hogy a szóbeli végrendelet megtételének a feltételei nem álltak fenn, ezért felesleges lett volna az ügyben igazságügyi szakértőt kirendelni. A szakértő nem tudná pótolni a tanúk szóbeli végrendeletet igazoló vallomását; nincs jelentősége az örökhagyó írásképesességének.

[65] Tévesnek találta a közjegyzői záradékra hivatkozást is. A közjegyző kizárólag a névaláírást hitelesítette csaknem két évvel a jognyilatkozat állítólagos kelte után, 2019-ben. Ez a tény nem hitelesíti az okirat tartalmát, azt, hogy mi történt az Egyesített Szent István és Szent László Kórház I. Krónikus Belgyógyászati Osztályán 2017. október 1-jén. Nem helytálló e körben az indokolási kötelezettség elmulasztására vonatkozó érvelés sem, mert e bizonyíték értékelését az elsőfokú bíróság részítélete indokolásának [70] bekezdésében elvégezte. A visszadátumozást a felperes maga is elismerte az elsőfokú eljárásban és fellebbezésében (63.P.21.562/2023/106. számú fellebbezés).

[66] Alaptalanul vitatta a felperes a DNS-vizsgálat eredményét; az apaság tárgyában jogerős bírósági döntés született (a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 9.P.XX.20.451/2018/12/I. számú ítélete). Az ítélezési gyakorlat szerint az öröklés szempontjából közömbös, hogy a leszármazó házasságból vagy házasságon kívül született-e; a gyermek abban az esetben is örököl, ha az apaság bírói megállapítására az örökhagyó halálát követően került sor (BH1988. 274. számon közzétett eseti döntés).

[67] A felperes „önzetlen” ápolói, gondozói tevékenysége is vitatható, hiszen vélt öröklési igényét 2018 óta sorozatosan bírósági, illetve ismételt hagyatéki eljárásokban érvényesíti. Mindezzel a felperes jelentős anyagi kárt és időkiesést okozott az alpereseknek.

[68] A fellebbezés alaptalan.

[69] Az elsőfokú bíróság részítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés], ezért azt a másodfokú felülbírálat teljes terjedelmében érintette a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között.

[70] A felperes jogorvoslati kérelmében az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésre hivatkozott, illetve az elsőfokú bíróság jogi következtetéseinek helyességét vitatta. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az érdemi döntés felülbírálatát a Pp. 369. § (1) bekezdése és (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkörében eljárva végezte el.

[71] A felülbírálat eredménye az, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le az eljárást; a tényállást az érdemi döntéshozatalhoz szükséges mértékben helyesen állapította meg. A részítéletben foglalt döntéssel és annak indokaival az ítéltábla egyetértett; a törvényszék az alkalmazandó jogszabályokat megfelelően azonosította, helyesen értelmezte és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével következtetett a kereset alaptalanságára.

[72] Helyesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálása során a szóbeli végrendelet kifejezetten kivételes jellegét (Ptk. 7:20. §). A kivételesség és az ebből fakadó speciális szabályozás oka, hogy ezúttal két alapvető szinten védett érdek - a végrendelkezőnek az a joga, hogy végakarátát minél szélesebb körben kinyilvánítsa és a végakarát

értékesítéséhez fűződő jogbiztonság követelménye - ütközik. E két érdek összeütközéséből és összeegyeztetésének kívánalmából fakad a szóbeli végrendelet korlátozottsága; kivételessége és annak időbeli hatálya.

[73] A szóbeli végrendeletre vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezése során a Kúria 1/2014. Polgári jogegységi határozata alapján a Ptk. hatálya alatt is irányadó PK 88. számú állásfoglalásban foglaltakra is figyelemmel kellett lenni. A Ptk. 7:20. §-a a szóbeli végrendelet tételének alapjául szolgáló feltételeket, a Ptk. 7:21. §-a, 7:22. §-a pedig a szóbeli végrendelet alaki érvényességi kellékeit szabályozza. A PK 88. számú állásfoglalás mindkét kérdéssel kapcsolatban tartalmaz jogértelmezési szempontokat az eljáró bíróságok számára.

[74] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki a jogvita elbírálása során a bizonyítási érdek szabályából; a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el. Ha valaki végintézkedés alapján kíván örökölni – vita esetén – őt terheli annak a bizonyítása, hogy a végintézkedés megtörtént, valamint azt is, hogy fennállnak annak az érvényességéhez szükséges minimális törvényi feltételek.

[75] Elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy egyáltalán megtörtént-e a végintézkedés, hiszen majd ennek megállapítását követő kérdés lehet – a végrendelet létrejöttének megállapítása esetén – az érvényesség kérdésének a vizsgálata (Kúria Pfv.I.20.507/2016/5., Pfv.I.20.286/2020/9., Pfv.II.21.300/2021/6. számú határozata).

[76] Írásbeli végrendelet esetében – szemben a kivételes végintézkedési formaként szabályozott szóbeli végrendelettel – a bizonyítás elsődleges eszköze maga a végintézkedést tartalmazó okirat, és az abban foglaltak valódiságának a megdöntése érdekében ellenbizonyításnak van helye azzal, hogy ilyenkor a bizonyítási teher átfordul arra a félre, aki az okiratban foglaltak valódiságát vitatja, azaz a végrendelet érvénytelenségét állítja. Szóbeli végrendelet esetén azonban annak létrejöttét, a végrendelet megtételét annak kell bizonyítania, aki a végrendelet alapján örökölni akar.

[77] A felperes az adott ügyben arra hivatkozott, hogy az örökhagyó szóbeli végrendeletet tett; ezen állításának bizonyítása őt terhelte. A szóbeli végrendelet igen lényeges alaki kelléke, hogy az örökhagyónak a végakarátát a két tanú együttes jelenlétében a tanúk által értett nyelven kell előadnia, és a két tanúnak az egész végrendelkezés folyamán végig jelen kell lennie. A szóbeli végrendelet jellegéből következik ugyanis, hogy a tanúknak - szemben az írásbeli végrendelet tanúival - nem csupán a végrendelkező személyazonosságát kell tanúsítaniuk, hanem a végrendelet tartalmáról is számot kell adniuk, mégpedig úgy, ahogy az akkor - a szóbeli végrendelet feltételeinek (Ptk. 7:21. §) fennállása időpontjában - elhangzott. A szóbeli végrendelet tartalmának megismerésére ugyanis csak a két tanú révén van mód. Ha az egyik tanú a végrendelet tartalmát nem hallotta, vagy azt nem értette meg, a szóbeli végrendelet alakilag hibás.

[78] A szóbeli végrendelet tanúinak a végrendelet tartalma tekintetében tett eltérő vallomása egymagában a szóbeli végrendeletet nem teszi érvénytelenné. Ez ugyanis azt feltételezi, hogy a végrendelkezés a két tanú együttes jelenlétében történt meg, a végrendelet tartalmát a tanúk ismerik, csupán az elhangzott nyilatkozatok tartalmára vonatkozóan van ellentét közöttük.

[79] A jelen esetben a Ptk. 7:21. §-ában foglalt feltételek fennállta nem volt megállapítható; a bizonyítási eljárás adatai nem támasztották alá azt, hogy az örökhagyó két tanú együttes jelenlétében előadta végakarátát.

[80] A felperes ennek bizonyítékeként a 2017. október 1. keltezéssel ellátott „jognyilatkozatra” hivatkozott. Az elsőfokú bíróság részítéletének [70] bekezdésében helyesen mérlegelte az okirat bizonyító erejét; az csak annak alátámasztására alkalmas, hogy

a nyilatkozó személyek (tanú3 és tanú2) az okiratba foglalt nyilatkozatot megtették [Pp. 325. § (3) bekezdése]. Az okirathoz fűzött „névalírás hitelesítési záradékkal” a közjegyző sem a szóbeli végrendekezés megtörténtét és tartalmát, hanem azt tanúsította, hogy a nyilatkozó személyek (tanú3 és tanú2) a jognyilatkozaton szereplő aláírást sajátjukként ismerték el.

[81] Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság a jognyilatkozat létrejöttének aggályos körülményeit; a keletkezés időpontjára, helyszínére, módjára vonatkozóan maga a felperes is ellentmondásosan nyilatkozott 106. sorszámú fellebbezésében, majd annak 111. sorszámú változatában. tanú2 tanú már a hagyatéki eljárásban előadta, hogy az örökhagyó nyilatkozattétele során „Ott volt egy előre megfogalmazott papír, felperes felolvasta ezt a papírt, ezt követően én és a tanú3 aláírtuk a papírt” (ügyszámú/157. számú jegyzőkönyv hagyatéki tárgyalásról). Az elsőfokú eljárásban a tanú már nem emlékezett a nyilatkozat keletkezésének helyére, körülményeire, tartalmára; csak „gondolja”, hogy az örökhagyó ügyvédje kérhette azt. Meghallgatásának végén előadta, hogy a nyilatkozatot a kórházban kellett aláírni, „mert ez is szerepel benne” (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[82] tanú3 a hagyatéki eljárásban nem tett vallomást a „jognyilatkozatról”, az elsőfokú eljárásban pedig nem emlékezett a nyilatkozat megszületésének körülményeire (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[83] A „jognyilatkozat” szerint a nyilatkozatot tevő személyek az okiraton szereplő tanúk együttes jelenlétében írták alá az iratot; e tanúk személyére, tényleges jelenlétére vonatkozó állítást azonban nem tettek. A nyilatkozat elkészítésének körülményeivel kapcsolatos felperesi előadások ellentmondanak az okirat tartalmának és tanú2 vallomásának. A felperes 2017. október 2-i keletkezést és az ügyvédi irodájában megvalósult aláírást állított (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/40. számú tárgyalási jegyzőkönyv). A 111. sorszámú fellebbezésben saját korábbi nyilatkozatának ellentmondva már azt adta elő, hogy az írásos jognyilatkozatot a végrendeleti tanú e-mailben küldte el részére.

[84] Az előbbi, aggályos körülményekre tekintettel a „jognyilatkozat” nem volt alkalmas annak bizonyítására, hogy az örökhagyó szóbeli végrendeletet tett.

[85] A tanú a személyi bizonyítási eszközök közé tartozik; az általa észlelt tényekről közvetlenül a bíróság előtt, a tárgyaláson ad számot [Pp. 292. § (1) bekezdés], a felek jelenlétében (Pp. 295. §). Ezért a felperesnek – a Ptk. 7:21. § rendelkezésére tekintettel – a végrendeleti tanúk bíróság előtti meghallgatásával kellett volna elsősorban bizonyítania a szóbeli végrendelet létrejöttét, tartalmát.

[86] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a végrendeleti tanúk nem támasztották alá „egységes nyilatkozattal” a keresetben állítottakat. tanú3 tanú nem emlékezett a „szituációra”; „Amit nekem örökhagyó mondott, az az, hogy felperest nagyon kedveli, hogy felperes mindenben támogatja, segíti, ellátja őt [...] olyan szituáció volt, amit elmondtam, hogy a örökhagyó azt mondta, hogy az ügyvédő ellátja, gondozza, ennyi történt”. Majd azt is előadta, hogy „nem emlékszem konkrét végrendelezési szituációra” (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[87] tanú2 a végrendekezés kapcsán kifejezetten állította, hogy a „Doktor Úrral illet nem beszéltem, mert vele illet nem lehetett beszélni. Én felperessel beszéltem erről, hogy van-e végrendelet”. Későbbi nyilatkozata szerint „igen, magára a tényre emlékszem, hogy volt olyan, amikor ott voltunk, hogy Doktor Úr tett olyan kijelentést, hogy minden a felperesé lesz [...] Előadom, hogy a kórházban is tett ilyen kijelentést, de hogy mikor, azt pontosan nem tudom megmondani [...] a kórházban is mondta, hogy felperesé lesz minden, de arról, hogy ezt végrendeletnek nevezte-e vagy mikor történt, arra már nem emlékszem [...] tényleg

valamilyen szinten a lakást a felperesnek szánta, hiszen ezt ott mondta is, hogy ez az övé lesz” (Fővárosi Törvényszék 63.P.21.562/2023/92. számú tárgyalási jegyzőkönyv).

[88] A fenti vallomások értékelésével az elsőfokú bíróság alappal következtetett a szóbeli végrendekezés hiányára; tanú3 nem rendelkezett a végrendekezésre vonatkozó ismerettel, tanú2 pedig szintén nem tudott végrendekezésre visszaemlékezni. A „minden a felperesé lesz” kijelentés a végrendekezési helyzet tudatos észlelésének hiányában nem feleltethető meg a végintézkedés fogalmának; nem tekinthető az örökhagyó halála esetére szóló, a vagyonáról vagy annak egy részéről történő rendelkezésként.

[89] Az a tény pedig, hogy az örökhagyó akarata esetlegesen a felperes örökössé nevezésére irányult, a szóbeli végrendelet „pótlására” nem alkalmas: a „favor testamenti” elve mint a végrendelet értelmezési szabálya csak létező és alakilag hibátlan végrendeletekre vonatkozik (BH1994. 672. számon közzétett eseti döntés).

[90] A végrendeleti tanúk hagyatéki eljárásban tett vallomása sem alkalmas a szóbeli végrendelet létrejöttének bizonyítására. tanú2 előadta, hogy az örökhagyó kérésére ment be a kórházba, mert a néhai végrendekezni kívánt „Az felperes ügyvédnőre hagyja minden vagyonát.” Azt is állította a tanú, hogy „Ott volt egy előre megfogalmazott papír, felperes felolvasta ezt a papírt, ezt követően én és a tanú3 aláírtuk a papírt [...] Csak elmondta a lényegét a doktor úr, utána felolvasta az felperes” (ügyszámú/157. számú jegyzőkönyv hagyatéki tárgyalásról).

[91] tanú3 is azt adta elő, hogy az örökhagyó kérésére jelent meg a kórházban, mert „szóbelileg is szeretett volna tenni egy nyilatkozatot”. A néhai „azt mondta, hogy felperes ügyvédnőre szeretné mindenét hagyni, mert ő gondoskodott róla, ő ápolta, mindennel ellátta. [...] Többször hangsúlyozta, hogy mindenét az ügyvédnőre szeretné hagyni” (ügyszámú/157. számú jegyzőkönyv hagyatéki tárgyalásról).

[92] A tanúk hagyatéki eljárásban, majd a per tárgyalásán tett vallomásai között mutakozó lényegi ellentmondás pusztán az időmúlással nem magyarázható. A közjegyző előtt tett, az örökhagyó szóbeli végrendekezésére vonatkozó vallomást aggályossá teszi a felperes közreműködését állító nyilatkozat. A végrendeleti tanúk örökhagyó kérésére való megjelenése a Ptk. 7:20. §-ában megfogalmazott törvényi feltételek hiányára utal.

[93] Helyesen tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság annak is, hogy a felperes csupán az írásbeli magánvégrendelet érvénytelensége tárgyában való közjegyzői állásfoglalást követően hivatkozott a szóbeli végrendeletre; a végrendekezés e formájára a 2018. évi egyeztetések során sem utalt.

[94] Helyes volt a szakértői bizonyítást mellőző döntése is; a szóbeli végrendekezés bizonyítottságának hiányában a Ptk. 7:20. §-a szerinti tényállási elemek bizonyítása szükségtelen volt. Ezért az örökhagyó egészségi állapotát - mint az életet fenyegető rendkívüli helyzetet - és írásképeségét a per eldöntéséhez szükséges tényként kezelni nem lehetett; e körben nem volt indok a bizonyítás lefolytatására [Pp. 276. § (1), (5) bekezdése].

[95] Mindezekre tekintettel – mivel a bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az örökhagyó nem tett szóbeli végrendeletet – a szóbeli végrendelet feltételei fennállásának, hatályának, a tisztességtelen befolyásra és a felperes közreműködésére vonatkozó érveknek a vizsgálata szükségtelen volt. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi következtetéseivel egyetértett; az elsődleges fellebbezési kérelem nem volt alapos.

[96] A szakértői bizonyítás lefolytatására nem volt indok, ezért annak mellőzése nem értékelhető az érdemi döntés hatályon kívül helyezését megalapozó lényeges, az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértésként sem (Pp. 381. §).

[97] Az elsőfokú bíróság nem az örökhatályú írásképesességének fennálltára alapítottan utasította el a keresetet, ezért az ezzel kapcsolatos utalásai (elsőfokú részítélet [75] bekezdés) sem adnak okot az érdemi döntés hatályon kívül helyezésére; nem valósult meg lényeges, az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértés.

[98] Az indokolási kötelezettségét a törvényszék teljesítette; a Pp. 346. § (4), (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően rögzítette a megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, nyilatkozatát és azok alapját. A részítélet jogi indokolása tartalmazza a döntés alapjául szolgáló jogszabályokat, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a felperes tényállításait nem találta bizonyítottnak. A jognyilatkozat bizonyító erejét részítéletének [70] bekezdésében, a tanúvallomásokat a [71-73] bekezdésben értékelte. A felperes bizonyítási indítványának mellőzését a részítélet [74], [77] bekezdésében indokolta.

[99] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a másodlagos fellebbezési kérelmet sem találta alaposnak. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[100] A fellebbezés eredménytelensége folytán a pervesztes felperest kötelezte az I. rendű alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, figyelemmel a Pp. 81. § (1), (2), (5) bekezdésére, 83. § (1) bekezdésére. Az ügyvédi díj összegét a felszámítással egyezően határozta meg a csatolt megbízási szerződés és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja értelmében.

[101] A teljes személyes költségfeljegyzési jogban részesült felperest a Pp. 101. § (1) bekezdése, 102. § (1) bekezdése alapján kötelezte az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdése szerint meghatározott mértékű fellebbezési illeték megfizetésére, tekintettel a fellebbezett értékre (125.916.235 forint/2) és az előzetesen megfizetett 15.000 forint jogorvoslati illetékre.

[102] Az egyes adótörvények módosításáról szóló 2022. évi XLV. törvény 70. §-ával megállapított Itv. 78. §-ának (4) bekezdése alapján a fizetendő illeték a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől – a jelen esetben az ítéltáblai határozat meghozatalának napjától – számított 60. napon esedékes. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájának száma 10032000-01070044-09060018.

[103] A másodfokú bíróság tájékoztatja a felperest, hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni. Amennyiben a fél az illeték megfizetésére történő felhívásnak önként nem tesz eleget a megjelölt határidőben, az illeték behajtására és megfizetésére az Itv. és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

Budapest, 2026. június 30.

Dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

Dr. Stecbauer Anita s.k.
előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró